

Autorių ir kompozitorių vaidmens Europos muzikos srautinio perdavimo (eng. *streaming*) rinkoje tyrimo

Užsakė GESAC

„Legrand“ tinklas

IŠVADOS

2022 m. rugsėjo mėn.

1. Muzikos srautinės transliacijos rinka šiandien

Muzikos srautinės transliacijos – populiariausias būdas mėgautis muzika

Šiandien muzikos srautinės transliacijos yra tarp vartotojų populiariausia muzikos klausymo forma, o šios rinkos augimas suteikia puikią progą kompozitoriams ir dainų autoriams būti išgirstiems.

Muzikos srautinės transliacijos paslaugos buvo pristatytos 2006 m. ir nuo tada jų pasiūlos apimtys nuolat plėtėjo. Tam tikrais atvejais toks muzikos transliavimas yra prieinamas kaip atskira paslauga, o kitais atvejais tai yra neatsiejama daugelio kitų paslaugų ir platformų funkcija. Šiandien egzistuoja daugybė naujų funkcijų, kurios yra skirtos pritraukti naujų vartotojų.

Be to, visos paslaugos suteikia prieigą prie didžiulio muzikos katalogo, kuris yra pasiekiamas bet kuriuo metu ir bet kurioje vietoje, naudojantis bet koku įrenginiu.

Autorių bendrijos supaprastino ir pavertė šią prieigą prie didžiulio muzikos kūrinių katalogo patogesne vartotojui. Tokios bendrijos yra srautinių transliacijų paslaugų teikėjų partneriai, suteikę šiems paslaugų teikėjams reikiamus leidimus pradėti bei vystyti jų verslą, plėsti platformų vykdomą veiklą.

... bet vis dar sugeneruoja nepriimtina mažas pajamas kūrėjams

Nepaisant gerėjančios pasiūlos kokybės ir apimtys bei nuolat augančio srautinių transliacijų paslaugų vartotojų skaičiaus, autoriams tenkantis atlygis išlieka nepriimtina mažas, o autorių ir kompozitorių teikiama vertė šiai rinkai nėra tinkamai pripažįstama.

Tai kelia rimtą susirūpinimą kompozitoriams, dainų autoriams ir muzikos leidėjams visame pasaulyje ir kelia grėsmę rinkos tvarumui ir kultūrinei įvairovei.

Kiekvienas vertės grandinės dalyvis turi atlikti atitinkamą vaidmenį, kad muzikos srautinis transliavimas išliktų ir ateityje bei būtų visos šios muzikos pramonės dalimi.

Siekiant išspręsti šiai sričiai aktualias problemas, gali prireikti ir tam tikrų tikslinių politinių veiksmų, vykdomų ES lygmeniu.

Kodėl yra atliekamas GESAC tyrimas?

Diskusijos dėl sąžiningumo nuolat besiplečiančioje muzikos srautinės transliacijos rinkoje įsibėgėja visame pasaulyje. Daugiausia dėmesio sulaukia pajamų pasiskirstymo tarp muzikos įrašų studijų ir atlikėjų klausimas, taip pat pajamų paskirstymo modelių bei schemų, paremtų vartojimo ataskaitomis ar kitais būdais, paieškos.

GESAC prašymu šiame tyrime turėjo būti išsamiai išnagrinėta muzikos rinka, nustatytos galimybės, kaip padidinti visų šios rinkos dalyvių pajamas, atsižvelgiama į autorių, kompozitorių ir jų aplinkos, kurie yra pagrindiniai turinio kūrėjai bei šios rinkos varomoji jėga, poreikius bei lūkesčius.

Muzikos srautinės transliacijos skaičiai:

Populiariausias būdas mėgautis muzika:

68%

Nuo visos muzikos įrašų klausymosi rinkos

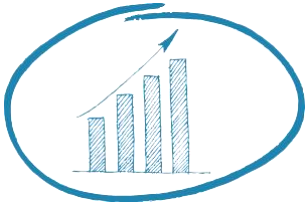
78%

naudotojų teigia, kad naudojami muzikos srautinių transliacijų paslaugomis

524 mln.

prenumeruojamų muzikos paslaugų vartotojų visame pasaulyje

Didėjanti pasiūla:

Eksponentinis pasiūlos augimas – šiandien muzikos srautinių transliacijų paslaugose yra daugiau nei 70 milijonų muzikos kūrinų

8 mln.

„Spotify“ tinkle yra maždaug 8 milijonai atlikėjų. Rinkoje taip pat daugėja dainų autorių, kurių kūriniai yra populiari hitai, atnešantys finansinę srautinių transliacijų paslaugų sėkmę.

Geresnė pasiūlos kokybė, didesnės raiškos garsas, didesnis patogumas vartotojui, geresnis ryšys, sąveikumas ir naujos funkcijos.

Tačiau mažėjanti turinio vertė:

9,99

2006 metais buvo nustatytas pradinis 9,99 (eurais, JAV doleriais arba Didžiosios Britanijos svarais) mokestis niekada nebuvo padidintas.

ARPU, t.y. vidutinės pajamos vienam vartotojui (atlikėjui, autoriui), per pastaruosius 15 metų tik mažėjo.

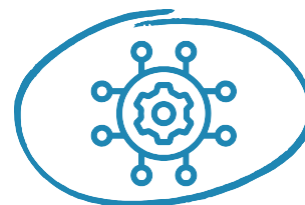

Srautinių transliacijų paslaugų teikėjai siūlo labai išplėstas nemokamas (palaikomas reklamomis) versijas, kurios išlieka pagrindiniu daugelio vartotojų pasirinkimu. Šios nemokamos pakopos generuoja daug mažiau pajamų nei mokamos prenumeratos (t. y. maždaug 10 kartų mažiau pajamų).

Pagrindinės problemos:

93%

≠

93% „Spotify“ atlikėjų turi mažiau nei 1 000 klausytojų per mėnesį.

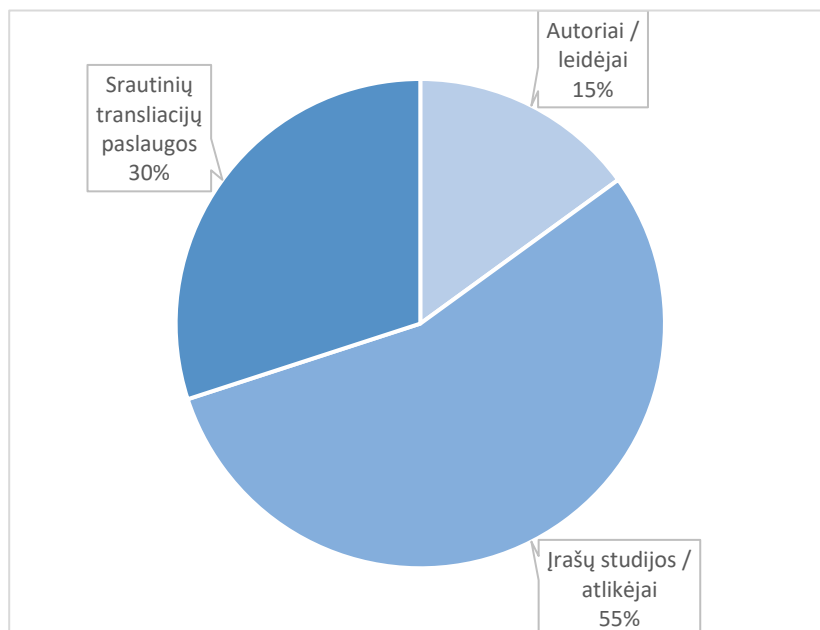
Sisteminės problemos:

- Autoriai-viduokliai / netikri atlikėjai
- apgaulingos transliacijos
- netinkamos atlyginimų mokėjimo schemos ir kitos neteisėtos praktikos.

Srautinių transliacijų paslaugų naudojamų algoritmų skaidrumo trūkumas daro įtaką muzikos pasiekiamumui ir kultūrų įvairovei.

Dabartinis pajamų šaltinio padalijimas:

Dabartinis skaitmeninio pajamų šaltinio padalijimas rodo, kad 30 % prenumeratorių mokamos kainos lieka srautinių transliacijų paslaugų teikėjui, iš likusių 70%, muzikos įrašų kompanijoms ir atlikėjams tenka 55%, o 15 % atitenka dainų autoriams ir muzikos leidėjams.

Kaip nurodoma ataskaitoje, egzistuoja keletas priežasčių, dėl kurių muzikos srautinių transliacijų rinka šiuo metu negali užtikrinti reikšmingo kūrėjų pajamų augimo. Šios priežastys gali būti apibendrintos per tris pagrindines problemas, kurias reikia išspręsti, norint sukurti kūrėjams palankesnę muzikos ekosistemą:

Asimetrija tarp srautinių transliacijų paslaugų tikslų ir autorių bei kompozitorių siekių

Pagrindinis daugumos srautinių transliacijų paslaugų tiekėjų tikslas yra padidinti vartotojų bazę ir tam tikrais atvejais parduoti kitas paslaugas ar įrenginius, susijusius su jų muzikos pasiūla (pvz., „Apple“ garso įranga, „Amazon Prime“ paskyra ar namų asistentų įrenginiai). Paprastai tai yra daroma verslui pasirenkant paslaugas, dėl kurių srautinių transliacijų rinka negali užtikrinti kūrybos vertės ir generuoti pakankamai pajamų autoriams ir kompozitoriams, nepaisant didėjančio vartotojų skaičiaus.

Pirma, dauguma srautinio perdavimo paslaugų tiekėjų siūlo labai platų **nemokamų paslaugų ratą, paremtą reklamos pajamomis. Tokios paslaugos vis dar yra dažniausias daugelio vartotojų pasirinkimas dėl jų patogumo, nors pajamos, gautos iš šių paslaugų rūšių yra maždaug 10 kartų mažesnės nei pajamos, gaunamos iš mokamų prenumeratų.** Kadangi šių paslaugų pasiūla nepakankamai motyvuoja klientus laiku pereiti prie mokamų prenumeratų, pagrindine naudojimo forma tampa labai mažomis pajamomis pagrįstos jau minėtos nemokamos paslaugos.

Kalbant apie mokamas prenumeratas, atkreiptinas dėmesys, kad pradinis individualus prenumeratos mokestis, t. y. 9,99 (eurais, JAV doleriais arba Didžiosios Britanijos svarais), kuris buvo nustatytas 2006 m., niekada nepadidėjo, nepaisant eksponentiškai augančios muzikos srautinių transliacijų paslaugų kokybės, dainų kiekio ir vartotojui suteikiamų patogumų. Papildomai įvertinus ARPU (t.y. vidutinės pajamos, kurias moka kiekvienas vartotojas) susitraukimą dėl siūlomų nuolaidų paslaugoms ar šeimos planų, taip pat įvertinus **per laiką atsirandančią infliaciją, per pastaruosius 15 metų prenumeratos vertė vienam vartotojui gerokai sumažėjo.**

To pasekmė – bendras muzikos vertės sumažėjimas. Dėl šių išvardintų priežasčių tampa sunku auginti pajamų šaltinius, o būtent tai yra vienas iš pagrindinių autorių ir kompozitorių pageidavimų.

Struktūrinės sąžiningumo ir įvairovės problemos srautinių transliacijų rinkoje

Dabartinė muzikos srautinių transliacijų rinka veikia pagal piramidės sistemą, kuomet itin mažas dainų skaičius surenka didžiąją dalį klausytojų. Pavyzdžiui, 2021 m. kovo mėn. **57 000 atlikėjų turinys sudarė 90% mėnesinių muzikos srautinių transliacijų. 2022 m. duomenys rodo, kad 93% „Spotify“ atlikėjų turi mažiau nei 1 000 klausytojų per mėnesį. Šią situaciją pablogina algoritmų naudojimas, taip pat kliūtys, kurias sukelia populiariausi grojaraščiai.** Be to, ilgalaikiai muzikos srautinių transliacijų platformų veikimo trūkumai, pvz., „srautinių transliacijų metu vykdomas sukčiavimas“, „vaiduokliai/netikri atlikėjai/autoriai“, „išmokų schemos“ (angl. „Payola schemes“), „nemokamas turinys“ ir kitos neteisėtos praktikos, dar labiau pablogina daugelio profesionalių kūrėjų situaciją.

Prieinamo turinio įvairovę nustelbia tai, kad šių paslaugų teikėjai nėra įpareigojami užtikrinti įvairesnio repertuaro, ypač Europoje sukurtų muzikos kūrinių, matomumą ir pasiekiamumą. **Studijoje pateikiama rekomendacija didinti algoritmų panaudojimo skaidrumą, taip pat skatinti ir stebėti kultūrinę įvairovę, pasireiškiančią tokiais formomis,** kaip muzikos žanrai, kalbos, atlikėjų bei dainų autorių kilmė, tam pasitelkiant politinius veiksmus ES lygmeniu.

Sisteminis pajamų paskirstymo disbalansas

Muzikos srautinių transliacijų paslaugų augimas pakėlė muzikos pramonę į naują lygmenį, tačiau daugiausiai naudos gavo muzikos įrašų studijos, o ne dainų autoriai ir kompozitoriai. Remiantis naujausiu JK parlamento komiteto pranešimu, dėl įvairių struktūrinių ir ekonominių priežasčių pajamos iš srautinių transliacijų šiuo metu teikia didžiausią naudą muzikos įrašo teisių turėtojams / fonogramų gamintojams.

Tyrimė pasisakoma už geresnį srautinių transliacijų ekonomikos kuriamos vertės pasidalijimą tarp visų suinteresuotųjų šalių. Manoma, kad **įgyvendinus siekį padidinti bendrą pajamų šaltinį ir panaikinus sisteminį disbalansą bei disfunkciją internetinių platformų vykdomoje veikloje, autoriai ir kompozitoriai turėtų gauti daugiau naudos** iš šios augančios rinkos.

4. Kelias į priekį: tvaresnės ir į autorius orientuotos srautinių transliacijų ekosistemos link

Atidžiai išanalizavus įvairias rinkoje egzistuojančias kliūtis, ataskaitoje dėmesys yra sutelkiamas į **tris vertikales, kurios apibendrina autorių ir kompozitorių siekius**, iš kurių kiekviena reikalauja unikalaus politikos ar veiksmų rinkinio, kuriais būtų siekiama sukurti tvaresnę ir tinkamai veikiančią muzikos rinkos ekosistemą:

Geresnis pripažinimas

Visų pirma, srautinių transliacijų paslaugų teikėjai gali sukurti autoriams palankesnes funkcijas, sąlygojančias didesnę jų turinio prieinamumą pasitelkiant tam skirtus specialius įrankius.

Tuo pat metu ES valdžios institucijos galėtų padėti muzikos sektoriui, **skatindamos ir reikalaujamos pasitelkti atitinkamas priemones, įvairovei užtikrinti, stebėti nišinių repertuarų ir Europos autorių turinio prieinamumą ir faktinį naudojimą teikiamose skaitmeninėse paslaugose**. Šiam tikslui pasiekti visų pirma reikėtų užtikrinti minėtų algoritmų naudojimo skaidrumą.

Geresnis atlyginimas

Muzikos srautinių transliacijų rinka yra pakankamai subrendusi, kad galėtų žengti kitus žingsnius, po kurių kūrėjai ir teisių turėtojai galėtų prasmingai augti, tuo pačiu didindami pajamų šaltinį, taikant realistiškesnius, į rinką orientuotus kainodaros modelius ir pridėtinės vertės paslaugas. Paslaugų teikėjai galėtų nustatyti kintamos kainodaros modelius, pagrįstus naujai siūlomomis funkcijomis, taip pat turėtų motyvuotai skatinti kuo didesnę platformų vartotojų dalį rinktis mokamus prenumeratos modelius.

Kūrėjai turi būti įgalinti apsisaugoti nuo netinkamo teisių įgyvendinimo ir netinkamų atlyginimo mokėjimo schemų.

Geriausios praktikos pavyzdžiai galėtų padėti užtikrinti, kad kūrėjai nebūtų verčiami susitaikyti su mažesniu atlyginimu arba jo išvis negauti ir kad nebūtų įmanoma apeiti Europoje taikomų taisyklių ir standartų.

Be to, būtų galima pradėti vykdyti nuodugnius tyrimus ES lygmeniu, siekiant toliau įvertinti skirtingų platinimo modelių poveikį kūrėjų atlyginimams.

Pasiekus srautinio perdavimo paslaugų pajamų augimą, šių dalis, surinkta autoriams, kompozitoriams ir muzikos leidėjams, turi būti skirstoma kitokiais, teisingesniais būdais.

Didesnis atlygis kūrėjams yra ir bus prioritetinga sritis, imantis bet kokių veiksmų, kuriais siekiama subalansuoti egzistuojantį nesąžiningumą skaitmeninėje rinkoje.

Geresnis naudojimo nustatymas ir ataskaitų teikimas

Dainų autorių sąmoningumo didinimo kampanijos leistų jiems geriau suprasti tinkamų duomenų apie jų kūrybą vertę ir paaiškintų poreikį teikti duomenis pagal visuotinai pripažintus standartus, pvz. ISWC kodo įtraukimą į srautinių transliacijų paslaugų teikėjo sistemą. Tikslių ir skaidresnių srautinio perdavimo paslaugų ir OCSSP ataskaitų teikimas turi būti neginčijamas teisinis reikalavimas pagal ES teisę, kurį turi tinkamai įgyvendinti valstybės narės ir prižiūrėti Europos Komisija. ES taip pat gali atlikti vaidmenį tobulinant ir skatinant kuo platesnį duomenų valdymo technologijų naudojimą, skirdama lėšas kolektyvinio administravimo organizacijų projektams.

Norint sukurti kūrėjams naudingesnę muzikos srautinių transliacijų ekosistemą

Reikia spręsti šiuos klausimus:

- 1) Asimetrija tarp paslaugų tikslų ir autorių lūkesčių
- 2) Struktūriniai sąžiningumo srautinių transliacijų rinkoje ir kultūrinės įvairovės klausimai
- 3) Sisteminiis pajamų paskirstymo disbalansas

Per pripažinimą:

- Autorių matomumo ir jų turinio pasiekiamumo įrankius
- Tikslinės ir paspaudžiamos autorių ir jų kūrinių paieškos funkcijas
- Vienodą prieigą prie rinkos
- Algoritmų veikimo skaidrumą
- Stebėseną ir kultūrų įvairovės užtikrinimą
- Europos kūrinių naudojimo skatinimą

Per atlyginimą:

- Taikant kintamų kainų modelius ir taip didinant pajamų šaltinį
- Užtikrinant, kad augant pajamų šaltiniui, autoriai gautų daugiau naudos
- Sprendžiant vertės spragos problemą, t. y. perkeliant vertę
- Nustatant geriausią praktiką prieš:
  - Išmokų schemas
  - Spaudimo priemones ir modelius be apmokestinimo
  - Rašytojus-vaiduoklius / netikrus atlikėjus
  - Sukčiavimą srautinių transliacijų metu

Per identifikavimą:

- Pateikiant teisingus duomenis apie kūrinį
- Didinant autorių ir teisių turėtojų sąmoningumą bei suvokimą apie duomenų svarbą
- ISWC suderinimas su ISRC
- Tvirtas įsipareigojimas tinkamai teikti ataskaitas, ypač UGC platformoms
- Užtikrinamas teisingas autorystės nurodymas kūrinio kredituose bei tinkamas neturtinių teisių užtikrinimas

---

APIE GESAC

GESAC vienija 32 autorių bendrijas Europos Sąjungoje, Islandijoje, Norvegijoje ir Šveicarijoje. Mes giname ir įgyvendiname daugiau nei 1 milijono autorių ir teisių turėtojų teises muzikos, audiovizualinių kūrinių, vizualiųjų menų, literatūros bei dramos kūrinių srityse.

<http://www.authorsocieties.eu> @authorsocieties